

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.559.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13124 Pana Posła Michała Kowalskiego wraz z grupą posłów, w sprawie możliwości podejmowania pracy przez osoby pobierające nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych¹ prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego ulega zawieszeniu bez względu na wysokość uzyskiwanego przychodu w razie podjęcia przez uprawnionego pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela².

Odnosząc się do pytań: 1, 2 oraz 4 należy podkreślić, że w opinii Kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przepis ust. 2 art. 9 ustawy o nsk należy rozumieć w ten sposób, iż ustanawia on przesłankę zawieszenia świadczenia bez względu na wysokość osiąganego przychodu, jeśli:

- świadczeniobiorca podejmie pracę w jednostkach, o których mowa w art. 1 Karta Nauczyciela;
- nie ma znaczenia stosunek prawny, na podstawie którego świadczeniobiorca wykonuje pracę w tych jednostkach (tj. może być to zarówno stosunek pracy, jak i stosunek cywilnoprawny);
- praca wykonywana przez świadczeniobiorcę jest pracą, której charakter (istota) odpowiada pracom nauczycieli wymienionym w art. 2 pkt 1 ustawy o nsk.

Przesłanka zawieszenia nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego wynika wprost (poprzez wyraźne odesłanie do art. 1 Karty Nauczyciela) z przepisu prawa. Z kolei przesłankę podjęcia takiej decyzji przez organ rentowy uzasadnia fakt, że w ust. 2 art. 9 ustawy o nsk mowa jest jedynie o podjęciu przez uprawnionego „pracy”, przy jednoczesnym braku dookreślenia podstawy prawnej, na gruncie której może ona być wykonywana. Zatem w świetle ustawy o nsk, jak i systemu prawa, użytego w tym przepisie pojęcia „praca” nie można utożsamiać z pracą podejmowaną na podstawie konkretnego stosunku prawnego. Przechodząc z kolei do ostatniej z ww. przesłanek, która powinna być uwzględniana przez organ rentowy przy stosowaniu przepisu ust. 2 art. 9 ustawy o nsk, należy stwierdzić, że jej treść uzasadnia jednolite orzecznictwo sądowe. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych ukształtowało się bowiem stanowisko, zgodnie z którym nauczycielskie świadczenie kompensacyjne podlega zawieszeniu na podstawie ust. 2 art. 9

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 174, 1160, dalej powoływanej jako: „ustawa o nsk”.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 986, z późn. zm., dalej powsuwanej jako: „Karta Nauczyciela”.

ustawy o nsk w przypadku powrotu do wykonywania zawodu nauczyciela, tj. podjęcia pracy w jednostkach, o których mowa w art. 1 Karty Nauczyciela tylko w charakterze nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego³ (a więc co do zasady pracy wskazanej w art. 2 pkt 1 ustawy o nsk).

Zawieszenia nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego nie powoduje natomiast, w ocenie sądów powszechnych, podjęcie pracy w jednostkach, o których mowa w Karcie Nauczyciela na stanowisku innym niż nauczycielskie, niewymagającym kwalifikacji pedagogicznych⁴. Przykładowo, Sąd Apelacyjny w Szczecinie, w uzasadnieniu wyroku z 21 marca 2025 r., III AUa 251/24 wskazał, że ścisła wykładnia oznacza interpretowanie przepisu dokładnie w granicach jego literalnego brzmienia, bez rozszerzania jego zastosowania na sytuacje, które nie zostały w nim jednoznacznie przewidziane. Nie można uznać, że każdy rodzaj zatrudnienia w jednostce oświatowej skutkuje zawieszeniem świadczenia, ponieważ ustawa tego wyraźnie nie stanowi. Kluczowa w tym przypadku jest więc wykładnia systemowa i funkcjonalna, która wskazuje, że nauczycielskie świadczenie kompensacyjne jest formą rekompensaty za rezygnację z pracy w charakterze nauczyciela, a nie za odejście z rynku pracy w ogóle. Nie można zatem rozszerzać zakazu zatrudnienia na stanowiska niezwiązane z działalnością pedagogiczną, ponieważ prowadziłoby to do ograniczania praw uprawnionych w sposób nieuzasadniony celem ustawy.

Odnosząc się natomiast do pytania 3 pragnę wskazać, że ze względu na treść art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów⁵ oraz z uwagi na status Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (jako państwowej osoby prawnej), Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma możliwości wydawania zakładowi wiążących wytycznych i poleceń. Należy też podkreślić, że ZUS dysponuje odpowiednim zapleczem fachowym, aby dokonywać prawidłowej wykładni art. 9 ust. 2 ustawy o nsk, w związku z czym brak przesłanek wskazujących na konieczność doprecyzowywania tego przepisu. Taką funkcję pełni przede wszystkim orzecznictwo sądowe, które ZUS powinien uwzględniać w praktyce stosowania prawa.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

³ Zob. wyrok SN z dnia 10 lutego 2022 r., III USKP 109/21, Legalis; wyrok SA we Wrocławiu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 września 2019 r., III AUa 497/19, Legalis; wyrok SA w Białymstoku – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 grudnia 2021 r., III AUa 1085/21, Legalis; wyrok SA w Szczecinie – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 marca 2025 r., III AUa 251/24, Legalis).

⁴ Zob. wyrok SA we Wrocławiu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 lipca 2018 r., III AUa 481/18; wyrok SA we Wrocławiu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 września 2019 r., III AUa 497/19; wyrok SA w Białymstoku – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 grudnia 2021 r., III AUa 1085/21; wyrok SA w Szczecinie – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 marca 2025 r., III AUa 251/24; wyrok SO w Sieradzu – IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 maja 2023 r., IV U 142/23).

⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 780.